

Sygn. akt **III AUa 668/21**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lipca 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Marta Sawińska

Protokolant: Emilia Wielgus

po rozpoznaniu w dniu 5 lipca 2022 r. w Poznaniu

sprawy **A. D.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o emeryturę pomostową

na skutek apelacji A. D.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 21 kwietnia 2021 r. sygn. akt VIII U 2926/19

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 oraz poprzedzającą go decyzję i przyznaje A. D. prawo do emerytury pomostowej od dnia 1 grudnia 2019r.,
2. w pozostałym zakresie apelację oddala,
3. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2 i zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. na rzecz A. D. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,
4. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. na rzecz A. D. kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

Marta Sawińska

UZASADNIENIE

Decyzją z 24 października 2019 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P., na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1924 ze zm.) oraz ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm.), po rozpoznaniu wniosku z dnia 1 sierpnia 2019 r., odmówił A. D. prawa do emerytury pomostowej, ponieważ wnioskodawca:

- nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszącego co najmniej 15 lat,
- przed dniem 1 stycznia 1999 r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub o

szczególным charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej lub art. 32 i

art. 33 ustawy emerytalnej.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach uwzględnił wnioskodawcy okres zatrudnienia od 1 września 2015 r. do 31 sierpnia 2016 r., w wymiarze 11 miesięcy i 23 dni, po wyłączeniu zasiłków chorobowych, natomiast nie uwzględnił do tego stażu okresów zatrudnienia od 1 stycznia 1988 r. do 31 grudnia 2008 r. oraz od 1 stycznia 2009 r. do 22 marca 2013 r., z uwagi na bezskuteczność postępowania wyjaśniającego. Korespondencja organu rentowego kierowana dwukrotnie do pracodawcy Spółdzielni (...) we W. mimo kilkakrotnego awizowania przez urząd pocztowy nie została podjęta. Organ rentowy ustalił nadto, że za okres od 1 stycznia 2009 r. do 22 marca 2013 r. A. D. nie został zgłoszony do ZUS jako pracownik wykonujący pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze po 31 grudnia 2008 r. Zgodnie z art. 38 ust. 2 ustawy pomostowej płatnik składek przekazuje informację o pracowniku, za którego był obowiązany opłacać składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych, do 31 marca danego roku kalendarzowego za poprzedni rok. W przypadku wystąpienia pracownika z wnioskiem o przyznanie emerytury pomostowej, zgłoszenie danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w danym roku kalendarzowym, płatnik składek przekazuje do Zakładu w terminie 7 dni od dnia zgłoszenia wniosku.

Na podstawie dokumentów dołączonych do wniosku uzyskanych w wyniku przeprowadzonego postępowania organ rentowy przyjął za udowodnione 44 lata, 1 miesiąc i 9 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym staż w warunkach szczególnych 11 miesięcy i 23 dni.

Odwołanie od decyzji złożył A. D., wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie mu emerytury pomostowej i zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu odwołujący podał, że w okresie od 1 stycznia 1988 r. do 22 marca 2013 r. był zatrudniony w Spółdzielni (...) we W., gdzie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonywał pracę kierowcy autobusu, o której mowa w wykazie A, Dział VIII, poz.2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Praca tego rodzaju została także wymieniona pod. poz. 8 załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych. Pracodawca potwierdził okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach przez odwołującego w świadectwie z dnia 12 października 2015 r. Nie ulega zatem wątpliwości, że odwołujący wykazał wymaganą ustawą okres 15-letniego zatrudnienia w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze oraz, że wykonywał te prace również przed 1 stycznia 1999 r. Odwołujący podkreślił, że okoliczność tę mogą potwierdzić S. Z., J. W. (1) i C. B. przesłuchani w charakterze świadków, którzy pracowali z odwołującym w spornym okresie w Spółdzielni (...) we W.. Bez znaczenia dla niniejszej sprawy pozostaje okoliczność, iż za okres od 1 stycznia 2009 r. do 22 marca 2013 r. odwołujący nie został zgłoszony do ZUS jako pracownik zatrudniony w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Obowiązek ten spoczywa na pracodawcy, a nie na pracowniku. Niezależnie od powyższego odwołujący podkreślił, że pracodawca wystawił odwołującemu świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze za ww. okres, a więc tym samym potwierdził iż odwołujący faktycznie świadczył pracę w szczególnych warunkach.

Wyrokiem z 21 kwietnia 2021 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie o sygn. VIII U 2926/19 w pkt 1 wyroku oddalił odwołanie, a w pkt 2 wyroku zasądził od odwołującego na rzecz pozwanego kwotę 180 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższy wyrok zapadł w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

A. D. urodził się w dniu (...), z zawodu jest elektromonterem. Od 20 grudnia 1976 r. odwołujący posiada prawo jazdy kategorii A, od 31 maja 1979 r. prawo jazdy kategorii B, od 24 grudnia 1980 r. ma uprawnienia do kierowania pojazdami kategorii C (pojazdy samochodowe o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 tony, od 24 marca 1986 r. ma prawo jazdy kategorii D (autobusy) oraz kategorii C+E (samochody ciężarowe z przyczepą), a od 1 lipca 1999 r. prawo jazdy kategorii D+E (autobus z przyczepą).

W okresie od 1 września 1974 r. do 30 listopada 1978 r. odwołujący był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w P., przy czym od 1 września 1974 r. do 31 sierpnia 1977 r. odbył praktyczną naukę w zawodzie elektromontera, będąc uczniem (...) Szkoły (...) w P., a od 1 września 1977 r. do 30 listopada 1978 r. kontynuował zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku elektromontera. Przedsiębiorstwo zajmowało się produkcją urządzeń elektroenergetycznych i montażem linii elektrycznych. Praca odwołującego polegała na montażu sieci napowietrznych służących do przesyłu energii elektrycznej i stacji transformatorowych na budowie. Odwołujący przymocowywał izolatory na słupie, a następnie przeciągał linie napowietrzne. Do zakresu obowiązków odwołującego należało także układanie linii kablowych głęboko w ziemi w rowach. Pracodawca nie wystawił odwołującemu świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy nie uwzględnił odwołującemu do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od 1 września 1974 r. do 30 listopada 1978 r.

Od 11 grudnia 1978 r. do 30 czerwca 1979 r. A. D. pracował w Zakładach (...) w Zakładzie (...) we W., w którym budowano urządzenia do przesyłu energii elektrycznej. Na zajmowanym stanowisku elektromontera i robotnika rozdzielni robót odwołujący nie zakładał linii napowietrznych przeznaczonych do przesyłu energii elektrycznej, w mniejszym zakresie pracował na stacjach transformatorowych. Czynności te wykonywał w pełnym wymiarze godzin. Odwołujący nie otrzymał od pracodawcy świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Powyższy okres zatrudnienia nie został uznany za udowodniony przez organ rentowy.

W okresie od 5 lipca 1979 r. do 20 października 1979 r. odwołujący świadczył pracę w Spółdzielni (...), w pełnym wymiarze godzin, na stanowisku kierowcy, ładowacza – spedytora. Odwołujący łączył obowiązki kierowcy z czynnościami załadunkowo – rozładunkowymi. Z tytułu zatrudnienia odwołujący nie otrzymał od pracodawcy świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy nie zaliczył odwołującemu powyższego okresu zatrudnienia do stażu pracy w szczególnych warunkach.

W dniu 23 października 1979 r. A. D. podjął pracę w (...) Przedsiębiorstwie (...) w P. Oddział we W., w Dziale (...), na okres próbny od 23 października 1979 r. do 5 listopada 1979 r., a po jego upływie na czas nieokreślony, w pełnym wymiarze godzin, na stanowisku kierowcy. Od początku zatrudnienia odwołujący pracował na stanowisku kierowcy samochodu dostawczego o ładowności poniżej 3,5 tony. W czasie odbywania czynnej służby wojskowej, tj. od 9 stycznia 1980 r. do 8 grudnia 1981 r. odwołujący uzyskał uprawnienia do prowadzenia samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Po powrocie z wojska odwołujący kontynuował zatrudnienie od 4 stycznia 1982 r. w Przedsiębiorstwie (...). Do zakresu obowiązków odwołującego należało wówczas przewożenie propanu i butanu w butlach pojazdem asenizacyjnym oraz wywożenie odpadów z terenów miejskich pojazdami specjalnymi. Odwołujący brał udział w czynnościach załadunkowych i wyładunkowych oraz wykonywał czynności spedycyjne w ograniczonym zakresie. Stosunek pracy został rozwiązany w dniu 16 lutego 1983 r. W świadectwie pracy wystawionym przez pracodawcę w dniu 16 lutego 1985 r. podano, że odwołujący w całym okresie zatrudnienia, tj. od 23 października 1979 r. do 16 lutego 1983 r. zajmował stanowisko kierowcy. Organ rentowy nie uwzględnił odwołującemu do stażu pracy w szczególnych warunkach powyższego okresu zatrudnienia z uwagi na brak świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

W okresie od 17 lutego 1983 r. do 31 grudnia 1987 r. A. D. był zatrudniony w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w P. w Zakładzie w G., w Wydziale we W. (obecnie Przedsiębiorstwo (...) sp. z o.o. we W.), w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku operatora samochodów specjalnych do czyszczenia wpustów i kanalizacji. W ramach powierzonych obowiązków odwołujący kierował pojazdem przeznaczonym do udrożeń kanalizacji. Pojazd był wyposażony w kabinę oraz pompę wysokiego ciśnienia wraz z wężem zamontowaną z tyłu. Odwołujący uruchamiał aparaturę w kabinie i pracował poza kabiną przy czyszczeniu kanalizacji. Odwołujący jeździł z pomocnikiem, który pomagał mu otwierać włazy na ulicy i sprawdzał czy studnia się odblokowała po załączeniu węża pod wysokim ciśnieniem i procesie czyszczenia. Poza tymi czynnościami odwołujący wywoził cysterną do szamb nieczystości stałe i płynne z terenów miejskich. Z treści świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 20 lipca 2020 r. wynika, że odwołujący w całym okresie zatrudnienia, tj. od 17 lutego 1983 r. do 31 grudnia 1987 r. wykonywał prace przy wywozie nieczystości stałych i płynnych oraz prace na wysypiskach i wylewiskach nieczystości, a także prace przy

pryzmach kompostowych z nieczystości miejskich, na stanowisku operatora samochodów specjalnych do czyszczenia wpustów i kanalizacji bezpośrednio uczestniczący w operacji, wymienionym w załączniku nr 1 do Zarządzenia nr 9 Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 1 lipca 1983 r. w sprawie stanowisk pracy w zakładach resortu administracji, gospodarki terenowej i ochrony środowiska, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, uprawniające do niższego wieku emerytalnego oraz do wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej. Organ rentowy stwierdził, że okresu zatrudnienia w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w P. nie można zaliczyć, ponieważ w punkcie zarządzenia resortowego na który powołał się pracodawca w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 20 lipca 2020 r. nie zostało wymienione stanowisko – operator samochodów specjalnych do czyszczenia wpustów i sieci kanalizacyjnej. Nadto w świadectwie pracy z dnia 31 grudnia 1987 r. wskazano, że odwołujący wykonywał pracę kierowcy.

Od 1 stycznia 1988 r. odwołujący kontynuował zatrudnienie w Spółdzielni (...) we W. w Dziale (...), na podstawie umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku kierowcy autobusu. Spółdzielnia zatrudniała pracowników umysłowych i fizycznych, w tym osoby niepełnosprawne z I i II grupą inwalidzką, które świadczyły pracę w wymiarze 7 godzin dziennie. Osoby niepełnosprawne poruszały się na wózkach inwalidzkich. Na wyposażeniu spółdzielni było około 15 środków transportu, w tym dwa autobusy marki A. i V., o liczbie miejsc 38-40, które służyły do przewozu pracowników, koparki, samochody ciężarowe. W spółdzielni obowiązywał trzymianowy system pracy. Przeważnie w okresach urlopowych Kierownik Działu Administracyjno-Gospodarczego i Transportu, który decydował o czasie pracy kierowców oddelegowywał odwołującego lub S. Z., drugiego kierowcy autobusu do wykonania przewozu pracowników tylko jednym autobusem. Drugi kierowca wykonywał wówczas przejazdy samochodem ciężarowym o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Od 2010 r. na wyposażeniu spółdzielni był tylko jeden autobus.

Zawożenie i odwożenie pracowników odbywało się w systemie trzymianowym przez cały rok, bez względu na to, czy użytkowano jeden lub dwa autobusy. Odwołujący rozpoczynał pracę o godzinie 5.15 rano i wyjeżdżał z bazy w celu dowiezienia pracowników na pierwszą zmianę rozpoczynającą się o godzinie 6.00 rano. Pracownicy wsiadali na przystankach komunikacji publicznej. Następnie odwołujący odwoził pracowników, którzy o godzinie 6.00 rano skończyli nocną zmianę. Po dotarciu z powrotem do bazy odwołujący zawoził pracowników administracyjnych i osoby niepełnosprawne z II grupą inwalidzką rozpoczynających pracę o godzinie 7.00 rano. Dwa lub trzy razy w tygodniu, a w miarę potrzeb także w każdym dniu roboczym, nie wyłączając sobót pracujących, odwołujący po odwiezieniu pracowników na poranną zmianę, przez około 3,5 godziny jeździł samochodem ciężarowym marki J. lub S. o ładowności powyżej 3,5 tony. W przypadku awarii autobusu odwołujący wykonywał pracę zastępczą w warsztacie Spółdzielni przy naprawie lub przeglądzie przydzielonego autobusu lub samochodu ciężarowego. Około 80% czasu pracy odwołujący przeznaczał wówczas na pracę w kanale. Mechanicy nie zajmowali się wyłącznie obsługą taboru samochodowego ponieważ byli oddelegowywani do pomocy do innych działów na produkcji. Zdarzało się, że odwołujący obsługiwał spycharkę do węgla w kotłowni.

Po zakończeniu pierwszej zmiany o godzinie 13.00 po południu odwołujący odwoził pracowników do bazy i odwoził pracowników rozpoczynających drugą zmianę o godzinie 14.00 popołudniu. Po powrocie do bazy odwołujący po odstawieniu autobusu kończył pracę około godziny 15.00 popołudniu. Drugi z kierowców natomiast odwoził grupę pracowników administracyjnych, którzy skończyli pracę o godz. 15:00. Następnie ten kierowca wracał do zakładu i do godziny 21.00 wieczorem przewoził towar samochodem ciężarowym o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Następnie kierowca odwoził pracowników, którzy skończyli drugą zmianę o 22:00, a uprzednio przywoził pracowników rozpoczynających trzecią zmianę o godzinie 22.00 wieczorem. Na I oraz II zmianę przywoziły pracowników dwa autobusy. W soboty pracujące funkcjonowały wyłącznie dwie zmiany.

W latach 90-tych w miesiącach letnich odwołujący odwoził pracowników spółdzielni na 7, 10 lub 14 dniowe turnusy rehabilitacyjne lub wczasy oraz dzieci pracowników na kolonie nad morze lub w góry. Takich turnusów organizowano w sezonie dziesięć, a kolonii lub wczasów siedem.

Odwołujący odpowiadał za przyjęty autobus i jego wyposażenie, za bezpieczeństwo przewożonych pracowników, za udowodnione i zawinione awarie i uszkodzenia pojazdu, za nieuzasadnione zużycie paliwa. Zdarzało się również

jeżdżenie autobusem w przerwach pomiędzy przewożeniem pracowników autobusy były wynajmowane na 2 – 3 godziny, czy wynajmowanie autobusów celem zawiezienia osób na grzyby

W okresie od 1 stycznia 1994 r. do 23 czerwca 1994 r., od 21 sierpnia 1996 r. do 6 września 1996 r., od 5 kwietnia 2007 r. do 11 kwietnia 2007 r., od 20 grudnia 2007 r. do 31 grudnia 2007 r., od 29 października 2009 r. do 31 stycznia 2009 r., od 1 listopada 2009 r. do 4 listopada 2009 r., od 20 października 2010 r. do 31 października 2010 r., od 27 stycznia 2011 r. do 4 lutego 2011 r. odwołujący przebywał na zasiłku chorobowym.

W okresie od 30 grudnia 2009 r. do 31 grudnia 2009 r. (2 dni) oraz w dniu 17 grudnia 2012 r. (1 dzień) odwołujący korzystał z urlopu bezpłatnego.

Razem z odwołującym pracowali J. W. (2) zatrudniony od 2 listopada 1977 r. do 30 czerwca 2015 r. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego, S. Z. zatrudniony od 1975 r. do końca 2011 r., na stanowisku kierowcy oraz C. B. zatrudniony od 1 lutego 1984 r. do 30 listopada 2014 r. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego i osobowego.

Do rozwiązania umowy o pracę doszło w dniu 22 marca 2013 r. na mocy porozumienia stron (art. 30 §1 pkt 1 k.p.)

W treści świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 12 października 2015 r. podano, że A. D., zatrudniony od 1 stycznia 1988 r. do 22 marca 2013 r., stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kierowcy autobusu o liczbie miejsc powyżej 15, o której mowa w wykazie A, Dział VIII, poz.2 pkt 1 zgodnie z Uchwałą nr 106 Centralnego Związku Spółdzielni Inwalidów z dnia 20 lipca 1983 r. (Biuletyn CZSI nr 4 z dnia 23 maja 1987 r.) oraz w wykazie A, Dział VIII, poz.2 Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz.43).

Spółdzielnia (...) we W. nie ma obecnie zarządu ani likwidatora.

Kolejnym miejscem zatrudnienia odwołującego była (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., gdzie odwołujący od 22 marca 2013 r. do 1 sierpnia 2015 r. wykonywał w pełnym wymiarze godzin, pracę kierowcy samochodu ciężarowego. Odwołujący jeździł samochodem ciężarowym o ładowności powyżej 3,5 tony, którym przewoził meble z Polski do Europy Zachodniej. Załadunek mebli trwał około dwie godziny. Odwołujący dostarczał meble do kilku magazynów. Na rozładunek kompletów mebli przeznaczał od 30 minut do 60 minut w każdym magazynie.

Od 1 września 2015 r. A. D. kontynuował zatrudnienie w Urzędzie Gminy w K., na stanowisku kierowcy autobusu. Umowa była zawarta na czas określony do 31 sierpnia 2016 r. Odwołujący wykonywał przewozy szkolne dzieci niepełnosprawnych mieszkających na terenach wiejskich. Odwołujący rozpoczynał pracę przed godziną 6.00 rano w K. zabierał dzieci z trzech wytypowanych miejsc i zawoził je do Szkoły Podstawowej (...) we W. na godzinę 8.00 rano, następnie po zakończeniu lekcji między godziną 14.30 a 15.00 odwoził dzieci ze szkoły do domów. Odwołujący kończył pracę o 16.00 po południu. W tych przejazdach uczestniczyła opiekunka. Dodatkowo odwołujący zajmował się przewozem dzieci niepełnosprawnych uczestniczących w Warsztatach Terapii Zajęciowej na zajęcia. W czasie lekcji odwołujący wracał do Urzędu Gminy i odbierał dyspozycje od pracodawcy, który zlecał mu przewóz dzieci do przedszkola lub na zawody czy turnieje. Odwołujący pracował w pełnym wymiarze czasu pracy. Organ rentowy uznał za udowodniony powyższy okres zatrudnienia w wymiarze 11 miesięcy i 23 dni na podstawie świadectwa pracy z dnia 31 sierpnia 2016 r.

W okresie od 11 lipca 2016 r. do 10 października 2016 r. odwołujący był zatrudniony w Centrum (...) w P., w wymiarze ¼ etatu, na stanowisku kierowcy autokaru turystycznego. W ramach umowy o pracę odwołujący wykonywał przewozy turystyczne w systemie wahadłowym na terenie Europy i w krajach Unii Europejskiej. Odwołujący zawoził określoną grupę turystów na miejsce i zabierał kolejną grupę turystów, która po zakończonym turnusie wracała do domu.

Przez cały okres zatrudnienia A. D. nie wykonywał pracy kierowcy trolejbusu, bądź motorniczego tramwaju, ani kierowcy pojazdu uprzywilejowanego. Odwołujący nie przewoził towarów niebezpiecznych z uwagi na to, że nie uzyskał uprawnień do przewozu (...).

W dniu 1 sierpnia 2019 r. A. D. złożył wniosek o emeryturę pomostową.

W dniu (...) odwołujący ukończył 60 lat (bezsporne).

W dniu 15 lipca 2019 r. odwołujący rozwiązał stosunek pracy.

Na podstawie dokumentów dołączonych do wniosku o emeryturę pomostową organ rentowy ustalił, że odwołujący legitymuje się wymaganym okresem składkowym i nieskładkowym wynoszącym dla mężczyzn co najmniej 25 lat. Odwołujący udowodnił bowiem 43 lata, 2 miesiące i 10 dni okresów składkowych oraz 10 miesięcy i 29 dni okresów nieskładkowych, łącznie 44 lata, 1 miesiąc i 9 dni. Do stażu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy uwzględnił odwołującemu okres zatrudnienia w Urzędzie Gminy w K. od 1 września 2015 r. do 31 sierpnia 2016 r. w wymiarze 11 miesięcy i 23 dni.

W dniu 1 września 2019 r. A. D. podjął pracę w Firmie (...) M. W. w P., początkowo na okres próbny. Odwołujący świadczył pracę w pełnym wymiarze czasu pracy do 30 listopada 2019 r., na stanowisku kierowcy autobusu. Był to powszechnie dostępny regularny przewóz osób w publicznym transporcie zbiorowym, na linii komunikacyjnej W. – W. – W.. Odwołujący zabierał pasażerów z dworca w określonych odstępach czasu zgodnie z rozkładem jazdy i zatrzymywał się na przystankach. Pasażerowie kupowali bilety na przejazd bezpośrednio u odwołującego, który miał w autobusie zamontowaną kasę fiskalną. Najmniejszy autobus, którym jeździł odwołujący miał 29 miejsc siedzących, były też autobusy o liczbie 56 miejsc siedzących. Poza wykonywaniem przewozów pasażerów odwołujący mył, sprzątał i dezynfekował autokar z zewnątrz i wewnątrz. Na te czynności przeznacział około 30 minut przed rozpoczęciem pracy i ponad 60 minut po zakończeniu pracy. Jako kierowca autokaru odwołujący jeździł, 8 godzin dziennie przez pięć dni w tygodniu. Po 4,5 godzinach jazdy odwołujący miał przerwę między kursami przez 1,5 godziny.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd I instancji wydał zaskarżony wyrok, w którym w pkt 1 wyroku oddalił odwołanie, a w pkt 2 wyroku zasądził od odwołującego na rzecz pozwanego kwotę 180 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Na wstępie rozważań prawnych Sąd I instancji zaznaczył, że A. D. ubiegał się o przyznanie prawa do emerytury pomostowej, powołując się na wykonywanie pracy w warunkach szczególnych. Wniosek odwołującego należało rozpatrywać poprzez pryzmat przepisów ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych.

Emerytury pomostowe wskazane w art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1383), zostały wprowadzone do systemu ubezpieczeń społecznych przez ustawę z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2009 r. (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1924). Następnie Sąd Okręgowy przytoczył treść art. 24 ust. 2 ustawy emerytalnej, art. 4 i 49 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych.

Wskazał, że stosownie do art. 3 ust. 1 ustawy, prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ww. ustawy.

Prace o szczególnym charakterze zostały zdefiniowane w art. 3 ust. 3 ustawy pomostowej i wyliczone w załączniku nr 2 do tego aktu. Prace o szczególnym charakterze to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku

emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ww. ustawy.

Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy, w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w art. 3 ust. 1 (art. 3 ust. 4 ustawy).

Za pracowników wykonujących prace o szczególnym charakterze uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy, w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w art. 3 ust. 3 (art. 3 ust. 5 ustawy).

W myśl art. 3 ust. 7 ustawy, za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się również osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Stosownie do art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w art. 32 ust. 1 (tj. wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach), za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

W myśl art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Przepis art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS odsyła do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z § 2 ust. 1 ww. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego, wymienione są w wykazie A stanowiącym załącznik nr 1 do ww. rozporządzenia.

Sąd Okręgowy podkreślił, że aby odwołujący mógł uzyskać prawo do emerytury pomostowej musiałby spełnić wszystkie warunki wskazane w art. 4 ustawy albo w art. 49. Wskazane w art. 4, względnie w art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych warunki nabycia prawa do emerytury pomostowej muszą być spełnione łącznie. Zgodnie bowiem z art. 15 ust. 1 tej ustawy, prawo do emerytury pomostowej powstaje z dniem spełnienia warunków wymaganych do nabycia tego prawa.

W rozpoznawanej sprawie spornym było czy odwołujący A. D. pracował w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze przez okres wynoszący co najmniej 15 lat i to w warunkach określonych w art. 4 pkt 5 i 6 bądź w warunkach określonych w art. 49 pkt 3.

Bezsporne pomiędzy stronami w rozpoznawanej sprawie było, że odwołujący A. D.:

- urodził się po dniu (...).r.;
- osiągnął wiek wynoszący co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- legitymuje się stażem pracy w szczególnych warunkach wynoszącym 11 miesięcy i 23 dni.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, że w wyniku reformy systemu ubezpieczeń społecznych, zgodnie z regulacjami ustawy emerytalnej uległa stopniowej likwidacji możliwość wcześniejszego przejścia na emeryturę, tym bardziej, że ustawodawca oszczędził od rozbudowanego dotychczas systemu świadczeń społecznych. Natomiast cel ustawy o emeryturach pomostowych był dalej idący, gdyż w zamierzeniu ustawodawcy dążył do zawężenia grona uprawnionych do emerytur z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze do ściśle zamkniętego kręgu podmiotów, zdefiniowanych charakterem wykonywanej pracy, i tym samym odstąpił od szerokiego katalogu prac zamieszczonych w dotychczasowych wykazach A i B, stanowiących załączniki do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43). Zgodnie z zapisem art. 3 ust. 1, 2 i 3 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych: Prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwale uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiając przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy. Przy czym, w myśl ust. 2. art. 3 w każdym przypadku są to prace determinowane siłami natury pod ziemią, na wodzie, pod wodą i w powietrzu.

Celowo ustawodawca nie definiował stanowisk pracy, lecz położył nacisk na charakter wykonywanej pracy, którą określił bardziej lub mniej ogólnie, ale też zamieścił prace określone precyzyjnie. Nie sformułował jednak ustawowych definicji poszczególnych prac. W ocenie Sądu Okręgowego, odstąpienie ustawodawcy od prawnego definiowania poszczególnych prac, w nawiązaniu do celu ustawy pozwala przyjąć, że prace te, jako pojęcia prawne powinny być interpretowane zgodnie ze wskazaniem wynikającymi z art. 3 ust. 1 i 2 ustawy i nie mogą prowadzić do rozszerzenia kręgu beneficjentów poza ten, wyznaczony brzmieniem przepisów. To oznacza, że w drodze interpretacji prawnych nie powinno dochodzić do sytuacji, że beneficjentem ustawy zostaje pracownik nie wykonujący pracy oznaczonej w zamkniętym katalogu prac, kwalifikowanej jako wykonywana w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, lecz pracę zbliżoną rodzajowo. W judykaturze aprobowany jest przeciwny pogląd, że charakter emerytur w niższym wieku z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze i emerytur pomostowych jest odrębny, a zatem nie wszyscy uprawnieni do emerytur w niższym wieku z racji wykonywania tego rodzaju prac nabyliby obecnie prawo do emerytur pomostowych (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2012, II UK 164/11). Również w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego podkreśla się, że w ustawie o emeryturach pomostowych nastąpiła zasadnicza zmiana konstrukcyjna określenia wykazów prac szczególnych, której celem było ich zobiektywizowanie; w wykazach stanowiących załączniki do ustawy o emeryturach pomostowych zostały wskazane jedynie te prace, które spełniają kryteria zawarte w art. 3 ust. 1 i 2 ustawy (wyroki TK z dnia 3 marca 2011 r., K 23/09 OTK 2011.2A.8; z dnia 25 listopada 2010 r., K 27/09, OTK 2010.9A.109). Celem ustawy pomostowej jest zatem ograniczenie kręgu uprawnionych do emerytury z powodu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze do mniejszej liczby sytuacji uzasadnionych rzeczywistą koniecznością przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w których oczekiwania osób, które rozpoczęły wykonywanie takiej pracy na starych zasadach na wcześniejsze przejście na emeryturę powinny zostać zaspokojone.

Wykaz prac określonych w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 1998 r. o emeryturach pomostowych, jak była mowa wyżej jest zamknięty i nie podlega uzupełnieniu, co oznacza, że cech pracy „o szczególnym charakterze” lub „w szczególnych warunkach” nie mogą posiadać inne prace, choćby możliwość ich należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, mogła obniżyć się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanej z procesem starzenia się organizmu człowieka (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 29 maja 2013 r., III AUa 1003/12).

Reasumując powyższe, Sąd Okręgowy podał, że odwołujący nie wykazał 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych do dnia 31 grudnia 2008 r., w myśl art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych albowiem prace w szczególnych warunkach, które do tej daty odwołujący wykonywał były pracami w szczególnych warunkach, ale w

rozumieniu przepisów art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a zatem określone w rozporządzeniu z 7 lutego 1983 r., a nie były to prace określone w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, a zatem prace określone w załącznikach nr 1 i 2 do ustawy, co skutkowało stwierdzeniem, że na podstawie art. 49 ustawy odwołujący nie ma prawa do emerytury pomostowej.

W dalszej kolejności Sąd Okręgowy rozważył, czy zachodzą podstawy do przyznania odwołującemu prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych. W związku z powyższym wskazał, że odwołujący, co wynika z powyższych ustaleń Sądu ma łącznie staż pracy w szczególnych warunkach powyżej 15 lat i część okresów pracy w szczególnych warunkach przypada przed dniem 1 stycznia 1999 r., a część w okresie późniejszym. W zakresie analizowanego przepisu istotne było to, czy odwołujący po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy, a zatem prace określone w załącznikach nr 1 i 2 do ustawy. Jedynym takim okresem pracy był okres zatrudnienia od 1 września 2019 r. do 30 listopada 2019 r., o czym wyżej była mowa i praca w tym okresie jest pracą, o której mowa w załączniku nr 2 do ustawy pkt 8. Tym niemniej również i na podstawie art. 4 ustawy nie było podstaw do przyznania odwołującemu prawa do emerytury pomostowej. Sąd I instancji zauważył, że aby uzyskać prawo do tej emerytury należy spełnić wszystkie wymogi określone w art. 4. Tymczasem w dacie składania wniosku o emeryturę odwołujący nie spełnił warunku pracy w szczególnych warunkach, czy o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy, gdyż pracę taką rozpoczął dopiero od 1 września 2019 r. Z kolei w dacie wydania zaskarżonej decyzji odwołujący wprawdzie miał już okres pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu załącznika nr 2 pkt 8 do ustawy i to począwszy od 1 września 2019 r. do dnia wydania decyzji, ale z kolei w tej dacie nie spełnił innego wymogu, a mianowicie w dacie wydania decyzji nie był rozwiązany stosunek pracy z M. W.. Tym samym i w odniesieniu do przepisu art. 4 ustawy nie zostały spełnione wszystkie warunki do przyznania emerytury określone w art. 4 ustawy.

Na marginesie Sąd I instancji wskazał, że zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy pomostowej płatnik składek przekazuje informację o pracowniku, za którego był obowiązany opłacać składkę na (...), zawierającą następujące dane: 1) nazwisko i imię, 2) datę urodzenia, 3) numer PESEL, a w razie gdy pracownikowi nie nadano numeru PESEL - serię i numer dowodu osobistego lub paszportu, 4) okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, 5) kod pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o którym mowa w przepisach ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych - zwaną dalej „zgłoszeniem danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze”. Ustęp 2 tego artykułu stanowi, że zgłoszenie danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze płatnik składek przekazuje do Zakładu do dnia 31 marca danego roku kalendarzowego za poprzedni rok kalendarzowy. W przypadku wystąpienia pracownika z wnioskiem o przyznanie emerytury pomostowej, zgłoszenie danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w danym roku kalendarzowym, płatnik składek przekazuje do Zakładu w terminie 7 dni od dnia zgłoszenia wniosku. (ust. 3). Jeżeli z wnioskiem o przyznanie emerytury pomostowej pracownik wystąpi przed przekazaniem zgłoszenia danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze za poprzedni rok kalendarzowy, w terminie, o którym mowa w ust. 3, płatnik składek przekazuje do Zakładu także zgłoszenie za poprzedni rok kalendarzowy (ust. 4).

Następnie podał, że nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy o prawo do emerytury pomostowej kwestia uchybienia przez pracodawcę wnioskodawcy cytowanym przepisom art. 35 ust. 1 i 2 czy art. 38 ust. 2 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych wobec spełnienia przez wnioskodawcę wymaganych prawem przesłanek niezbędnych do przyznania emerytury pomostowej. Błędy i uchybienia pracodawcy w zakresie zgłaszania do ubezpieczeń i opłacania składek nie może bowiem obciążać pracownika, który na te okoliczności nie ma żadnego wpływu.

Podał nadto, że Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 8 marca 2018 r. III AUa 788/17 stwierdził, że na płatniku (pracodawcy) ciąży obowiązek opłacania składki na Fundusz Emerytur Pomostowych za pracownika wykonującego pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze niezależnie od tego, czy ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 664) gwarantuje temu pracownikowi ochronę na wypadek ryzyka zaprzestania zatrudnienia w szczególnych warunkach (o szczególnym charakterze) przed osiągnięciem „podstawowego” wieku emerytalnego. Bez znaczenia dla niniejszej sprawy pozostaje zatem okoliczność, czy za okres od 1 września 2019 r. do 30 listopada 2019 r. odwołujący został, czy też nie został zgłoszony do ZUS jako

pracownik zatrudniony w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze i czy opłacono składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych, skoro obowiązki te spoczywają na pracodawcy, a nie na pracowniku.

W konsekwencji, w ocenie Sądu I instancji, zaskarżona decyzja jest prawidłowa. W tym stanie rzeczy, Sąd Okręgowy - na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. i powołanych wyżej przepisów - oddalił odwołanie – pkt 1 wyroku.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1¹ i 3 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz.265), obciążając nimi odwołującego jako stronę przegrywającą sprawę. W ocenie Sądu Okręgowego charakter sprawy i nakład pracy pełnomocnika organu rentowego nie uzasadniał zasądzenia wynagrodzenia według stawek maksymalnych i dlatego też sąd zasądził kwotę 180 zł – pkt 2 wyroku.

Apelację od powyższego wyroku wniósł odwołujący A. D., zaskarżając go w całości.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1. obrazę prawa procesowego - art. 233 § 1 w zw. z art. 316 § 1 oraz art. 231 k.p.c. poprzez

błędną ocenę materiału dowodowego i:

a) przyjęcie, że odwołujący w czasie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcji i (...) w P. i w Zakładach (...) w Zakładach (...) we W. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych w sytuacji, gdy u obu ww. pracodawców odwołujący zajmował się pracą opisaną w zał. 2 pkt 17 ustawy o emeryturach pomostowych, na co odwołujący wskazał podczas przesłuchania,

b) przyjęcie, że odwołujący w okresie od 4 stycznia 1982 r. do 16 lutego 1983 r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w P. Oddział we W. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych w sytuacji, gdy praca kierowcy samochodów ciężarowych o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony jest taką pracą,

c) przyjęcie, że odwołujący w czasie zatrudnienia w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w P. w Zakładzie w G., w Wydziale we W. na stanowisku operatora samochodów specjalnych do czyszczenia wpustów i kanalizacji nie podlega uwzględnieniu do stażu pracy w szczególnych warunkach w sytuacji, gdy odwołujący wykonywał u ww. pracodawcy głównie czynności związane z wywozem nieczystości stałych i płynnych, a prace polegające na czyszczeniu sieci kanalizacyjnych były tylko dodatkowymi czynnościami, na co odwołujący wskazał podczas przesłuchania,

d) przyjęcie, że odwołujący nie wykonywał w okresie od 1 stycznia 1988 r. do 22 marca 2013 r. i w okresie od 1 września 2015 r. do 31 sierpnia 2016 r. pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych jako kierowca autobusu w sytuacji, gdy odwołujący w Spółdzielni (...) i Urzędzie Gminy w K. wykonywał prace transportowe w stałych, określonych odstępach czasu, na oznaczonych trasach, a transport ten był powszechnie dostępny, co wynika z wyjaśnień odwołującego i zeznań świadków,

e) uznanie zeznań odwołującego za niewiarygodne w części, w jakiej odwołujący wskazał, iż pracował w Centrum (...) w pełnym wymiarze czasu pracy w sytuacji, gdy sąd uznał, że odwołujący wykonywał w ww. zakładzie pracy pracę kierowcy, który wykonywał przewozy turystyczne w systemie wahadłowym na terenie Europy i w krajach Unii Europejskiej - odwołujący zawoził określoną grupę turystów na miejsce i zabierał kolejną grupę - a zasady doświadczenia życiowego nakazują przyjąć, że ww. czynności były wykonywane w wymiarze większym niż 1/4 etatu, a w konsekwencji uznanie, że praca odwołującego nie była pracą w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych w sytuacji, gdy odwołujący wykonywał pracę kierowcy autobusu w transporcie i w stałych, określonych odstępach czasu, na oznaczonych trasach,

i w konsekwencji błędne ustalenie stanu faktycznego,

2. obrazę prawa materialnego - art. 4 i 49 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, pkt 8 załącznika nr 2 do ww. ustawy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1924) poprzez ich błędną wykładnię i nieprzyznanie ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej poprzez:

a) przyjęcie, że odwołujący nie spełnia przesłanek do przyznania prawa do emerytury na podstawie przepisu art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych albowiem nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze po 31 grudnia 2008 r. i nie rozwiązano z nim umowy o pracę w sytuacji, gdy sąd I instancji uznał, że praca wykonywana przez odwołującego w Firmie (...)” M. W. od 1 września 2019 r. do 30 listopada 2019r. była pracą, która została wymieniona w zał. 2 pkt 8 do ww. ustawy, a praca ta została rozpoczęta przed wydaniem zaskarżonej decyzji, a nadto z odwołującym rozwiązano stosunek pracy,

b) przyjęcie, że odwołujący nie spełnił warunku 15 lat pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych i przyjęcie, że pracą taką nie była praca w czasie zatrudnienia w: Przedsiębiorstwie Produkcji i (...) w P. i w Zakładach (...) w Zakładach (...) we W., w (...)Przedsiębiorstwie (...)w P. Oddział we W., w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w P. w Zakładzie w G., w Wydziale we W., w Centrum (...), Spółdzielni (...) i Urzędzie Gminy w K., mimo że na taki okres i taki rodzaj pracy wskazywały wyjaśnienia odwołującego, zeznania świadków i pozostały materiał dowodowy.

Na podstawie art. 380 w zw. z art. 162 § 1 k.p.c. odwołujący zaskarżył w całości postanowienie dowodowe sądu okręgowego, którym ten bezzasadnie oddalił wniosek dowodowy pełnomocnika odwołującego o przeprowadzenie dowodu z odczytów kart kierowcy odwołującego z okresu zatrudnienia w Centrum (...) uznając, że jest to dowód mający wykazać fakt bezsporny, nieistotny dla rozstrzygnięcia w sytuacji, gdy przeprowadzenie tego dowodu mogłoby wskazać jednoznacznie na wymiar czasu pracy i zatrudnienia odwołującego u ww. pracodawcy, a w konsekwencji na to czy praca ta była pracą w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze i/lub w ustawie o emeryturach pomostowych. W konsekwencji przy wydaniu tego postanowienia sąd I instancji naruszył art. 235 § 1 pkt 2 w zw. z art. 205(12) § 2, art. 227 k.p.c. i to pomimo zgłoszenia przez pełnomocnika odwołującego zastrzeżenia w trybie art. 162 § 1 k.p.c.

Z uwagi na powyższe zarzuty wniosł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w całości w ten sposób, że ustala się prawo odwołującego do emerytury pomostowej i zasądza od organu rentowego na rzecz odwołującego koszty postępowania pierwszoinstancyjnego, w tym koszty zastępstwa procesowego radcy prawnego wedle norm przepisanych, z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty,

2. zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego kosztów postępowania za instancję odwoławczą wedle norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa radcy prawnego wedle norm przepisanych, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

W odpowiedzi na apelację odwołującego organ rentowy wniosł o oddalenie apelacji w całości i o zasądzenie od odwołującego na rzecz organu kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja odwołującego jest zasadna, a jej uwzględnienie skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku i uwzględnieniem odwołania.

Spór w niniejszej sprawie wymagał ustalenia, czy A. D. spełnia warunki do przyznania mu prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 4 lub art. 49 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. 2017.664 j.t.).

Przypomnieć należy, że przepis art. 4 ww. ustawy stanowi, że prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu (...) r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Natomiast na podstawie art. 49 tej ustawy prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Z powyższego wynika zatem, że warunkiem nabycia prawa do emerytury pomostowej w świetle wykładni językowej art. 4 i art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych jest legitymowanie się określonym stażem w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy o emeryturach pomostowych, tj. po 31 grudnia 2008 r. Natomiast, jeżeli osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze i z tego względu posiada jedynie staż pracy w warunkach szczególnych według poprzednio obowiązujących przepisów, to może nabyć prawo do „nowego” świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy (okres prac) można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu obecnie obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 tej ustawy).

Innymi słowy, co w sprawie ma pierwszorzędne znaczenie, brak jest podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej takiemu ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze nie może być obecnie traktowany w ten sposób. Takie stanowisko wyraził Sąd Najwyższy w wyrokach: z 13 marca 2012 r., sygn. akt II UK 164/11, Legalis nr 491872 oraz z 15 stycznia 2013 r., I UK 448/12, Legalis nr 710349.

Zwrócić uwagę należy, że na podstawie dokumentów dołączonych do wniosku uzyskanych w wyniku przeprowadzonego postępowania organ rentowy przyjął za udowodnione 44 lata, 1 miesiąc i 9 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym staż w warunkach szczególnych 11 miesięcy i 23 dni. Do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach uwzględnił wnioskodawcy okres zatrudnienia od 1 września 2015 r. do 31 sierpnia 2016 r., w wymiarze 11 miesięcy i 23 dni, po wyłączeniu zasiłków chorobowych, natomiast nie uwzględnił do tego stażu okresów zatrudnienia od 1 stycznia 1988 r. do 31 grudnia 2008 r. oraz od 1 stycznia 2009 r. do 22 marca 2013 r., z uwagi na bezskuteczność postępowania wyjaśniającego, albowiem korespondencja organu rentowego

kierowana dwukrotnie do pracodawcy Spółdzielni (...) we W. mimo kilkakrotnego awizowania przez urząd pocztowy nie została podjęta.

Sąd Apelacyjny zaznacza, że Sąd Okręgowy słusznie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wskazał, że odwołujący A. D. udowodnił łącznie w toku postępowania przez Sądem I instancji staż pracy w szczególnych warunkach powyżej 15 lat, z kolei część tych okresów przypada zarówno przed jak i po 1 stycznia 1999 r. Do pracy w warunkach szczególnych Sąd Okręgowy zaliczył odwołującemu okresy pracy w Przedsiębiorstwie Produkcji i (...) w P. od 1 września 1977 r. do 30 listopada 1978 r. na stanowisku elektromontera sieci napowietrznych wg Sądu Okręgowego była to praca w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. tj. Dział II przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych; w (...) Przedsiębiorstwie (...) w P. Oddział we W. od 4 stycznia 1982 r. do 16 lutego 1983 r. na stanowisku kierowcy samochodów ciężarowych – wg Sądu Okręgowego była to praca określona w wykazie A, dział VIII, poz. 2 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. Sąd I instancji słusznie uznał, że odwołujący w okresie zatrudnienia w Spółdzielni (...) we W., tj. od 1 stycznia 1988 r. do 22 marca 2013 r., wykonywał pracę w szczególnych warunkach, wówczas odwołujący pracował na stanowisku kierowcy autobusu i kierowcy samochodu ciężarowego o ładowności powyżej 3,5 tony oraz w kanałach przy naprawie przydzielonych mu pojazdów. W ramach powierzonych obowiązków odwołujący wykonywał przewozy pracowników spółdzielni na stanowisku kierowcy autobusu. W przywołanym wyżej wykazie A, dziale VIII, zatytułowanym „W transporcie i łączności”, poz. 2, załącznika do ww. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. wskazano, że do prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze zalicza się prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów. Nadto we wskazanym rozporządzeniu w Dziale XIV poz. 16 wskazano jako prace w szczególnych warunkach prace w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych. Uwzględniając, że odwołujący pracę kierowcy autobusu wykonywał od ok. 5:15 do 7, a następnie od 13 do 15, a także wykonywał pracę kierowcy takiego autobusu przy zawożeniu i przywożeniu pracowników z turnusów rehabilitacyjnych, czy zawożeniu osób na grzyby, czy przy okazji wynajmu autobusów przez szkoły, w czasie przerw pomiędzy przewożeniem pracowników pracodawcy, a także i w soboty, to nadto uwzględniając jeszcze, że w przerwach pomiędzy przewożeniem pracowników odwołujący wykonywał pracę kierowcy samochodu ciężarowego o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony około 3,5 godziny 2 – 3 razy w tygodniu, a w pozostałych dniach podczas przerwy w przewożeniu pracowników wykonywał naprawy w kanałach, co zajmowało około 80% czasu przerwy, to łącznie te wszystkie prace dają co najmniej 8 godzin pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu wyżej wskazanych przepisów rozporządzenia. Powyższe ustalenia Sąd Apelacyjny w pełni aprobuje.

Sąd Okręgowy również słusznie uznał, że odwołujący po 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych dot. zatrudniania w Firmie (...) M. W.. Sąd Okręgowy zaznaczył, że aby uzyskać prawo do emerytury pomostowej należy spełnić wszystkie wymogi określone w art. 4, a tymczasem w dacie składania wniosku o emeryturę odwołujący nie miał warunku pracy w szczególnych warunkach, czy o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy, gdyż pracę taką rozpoczął dopiero od 1 września 2019 r. Z kolei w dacie wydania zaskarżonej decyzji odwołujący wprawdzie miał już okres pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu załącznika nr 2 pkt 8 do ustawy i to począwszy od 1 września 2019 r. do dnia wydania decyzji, ale z kolei w tej dacie nie spełnił innego wymogu, a mianowicie w dacie wydania decyzji nie był rozwiązany stosunek pracy z M. W.. Tym samym i w odniesieniu do przepisu art. 4 ustawy nie zostały spełnione wszystkie warunki do przyznania emerytury określone w art. 4 ustawy.

Z materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy wynika, że w okresie od 1 stycznia 1988 r. do 22 marca 2013 r. odwołujący był zatrudniony w Spółdzielni (...) we W., gdzie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonywał pracę kierowcy autobusu, o której mowa w wykazie A, Dział VIII, poz. 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Pracodawca potwierdził okres wykonywania pracy w szczególnych

warunkach przez odwołującego w świadectwie z dnia 12 października 2015 r. Powyższe świadczy zatem, że odwołujący wykazał wymagany ustawą okres 15-letniego zatrudnienia w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze oraz, że wykonywał te prace również przed 1 stycznia 1999 r. Pracę odwołującego w Spółdzielni (...) potwierdziły zeznania świadków J. W. (1), S. Z. oraz C. B.. Świadkowie zgodnie potwierdzili, że odwołujący pracował w ww. zakładzie jako kierowca autobusu powyżej 15 miejsc oraz pracował na pełen etat.

Mając na uwadze powyższe oraz dotychczas zgromadzony w sprawie materiał dowodowy Sąd Apelacyjny w dnia 23 lutego 2022 r. postanowił uzupełnić postępowanie dowodowe i zwrócić się do Firmy (...) M. W., (...) sp. z o.o. sp.k., (...), P. K., B. P. sp. j. oraz (...) P. B. o przedstawienie akt osobowych A. D. oraz wyjaśnienia czy w trakcie zatrudnienia wykonywał pracę kierowcy autobusu w transporcie publicznym (płatnym, ogólnodostępnym, na trasach zgodnych z rozkładem jazdy), czy też świadczył pracę w innym charakterze, z opisem tych czynności oraz przeprowadzić z żądanej wyżej dokumentacji na okoliczność charakteru pracy świadczonej przez odwołującego po 31 grudnia 2008 r.

Z informacji uzyskanej z (...) P. B. wynika, że w trakcie zatrudnienia w ww. firmie odwołujący wykonywał pracę kierowcy autobusu na przewozach pracowniczych, nie był to transport publiczny ogólnodostępny lecz regularny przewóz pracowników zorganizowany przez agencję pracy, z którą firma współpracowała. Kierowca nie pobierał opłaty za przewóz (nie sprzedawał biletów). Za przejazd pracowników płaciła agencja w rozliczeniu miesięcznym. W spółce (...) sp. z o.o. sp.k. odwołujący świadczył pracę w transporcie prywatnym, która polegała na dowozie pracowników zatrudnionych w ww. firmie. W firmie (...), P. K., B. P. sp. j. pracował w firmie od 6 listopada 2017 r. do 16 grudnia 2017 r. (w tym od 27 listopada 2017 r. do 16 grudnia 2017 r. przebywał na zwolnieniu lekarskim) wówczas odwołujący nie wykonywał pracę kierowcy autobusu w transporcie publicznym, a w tym czasie świadczył pracę w charakterze kierowcy samochodu ciężarowego 13-17 listopada 2017 r. i 21-23 listopada 2017 r. kierował samochodem ciężarowym pow. 3,5 tony, a 20 listopada 2017 r. i 24 listopada 2017 r. kierował samochodem do 3,5 tony. Umowa o pracę na okres próbny została rozwiązana na wniosek odwołującego. Z informacji uzyskanej z Firmy (...) M. W. tj. z akt osobowych odwołującego (w tym świadectw pracy) wynika, że odwołujący w okresie od 23 stycznia 2017 r. do 9 kwietnia 2017 r. oraz od 1 września 2019 r. do 30 listopada 2019 r. pracował jako kierowca autobusu.

Jednocześnie Sąd Apelacyjny dopuścił dowód z zeznań świadka M. W. na okoliczność charakteru zatrudnienia A. D.. Na rozprawie w dniu 5 lipca 2022 r. świadek potwierdził, że odwołujący pracował w jego firmie na stanowisku kierowcy autobusu w okresach wskazanych w świadectwach pracy (nadesłanych do Sądu). Świadek wyjaśnił, że w roku 2017 r. odwołujący był zatrudniony w firmie jako kierowca, ale zarówno autobusów, jak i busów 9 osobowych. W jednym czasie wykonywał pracę na obu pojazdach, nie były to autobusy kursujące na liniach regularnych, albowiem przejęcie linii (...) nastąpiło dopiero w 2019 r. W 2017 r. autobusy zajmowały się dowozem pracowników, dzieci do szkół, dzieci niepełnosprawnych. Z kolei w okresie od 1 września 2019 r. do 30 listopada 2019 r. odwołujący A. D. był zatrudniony jako kierowca linii autobusowych, na cały etat. Prowadził regularny przewóz osób na wyznaczonych trasach, z przystankami, z odpłatnością biletów. Był to transport publiczny, ogólnodostępny.

Sąd Apelacyjny po raz kolejny zaznacza, że zgodnie z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki: 1) urodził się po 31.12.1948 r.; 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat; 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn; 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn; 5) przed 01.01.1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS; 6) po 31.12.2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3; 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

W myśl art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają

przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Art. 3 ust. 3 o emeryturach pomostowych prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy. W orzecznictwie przyjmuje się, że wykaz prac określonych w art. 3 ust. 1 i 3 jest zamknięty i nie podlega uzupełnieniu, co oznacza, że cech pracy „o szczególnym charakterze” lub „w szczególnych warunkach” nie mogą posiadać inne prace, choćby sposób ich wykonywania i ich jakość mogła obniżyć się z wiekiem (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 19.12.2014r., I OSK 1867/13, LEX nr 1771927 oraz wyrok Sądu Najwyższego z 13.03.2012 r., II UK 164/11, OSNP 2013 nr 5-6, poz. 185).

Sąd Apelacyjny zwraca uwagę na wyrok Sądu Najwyższego z 11.12.2018 r., II UK 386/17, w którym Sąd Najwyższy wyjaśnił że do oceny czy pracownik wykonywał prace kierowcy w transporcie publicznym wymienione pod poz. 8 załącznika nr 2 do ustawy pomostowej decydujące znaczenie ma ustalenie, czy prace te wykonywał zgodnie z definicją zawartą w art. 4 pkt 14 ustawy o publicznym transporcie zbiorowym.

Z kolei pod poz. 8 załącznika nr 2 do ustawy pomostowej zawierającym wykaz prac o szczególnym charakterze za tego rodzaju prace uznano prace kierowców autobusów, trolejbusów oraz motorniczych tramwajów w transporcie publicznym. Ustawodawca do tego rodzaju prac nie zakwalifikował prac kierowców samochodów ciężarowych, mimo iż praca kierowcy samochodu ciężarowego została uznana w rozporządzeniu z 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze za pracę w warunkach szczególnych ze względu na wykonywanie czynności zawodowych wymagających odpowiednich predyspozycji i kwalifikacji (potwierdzonych odpowiednim dokumentem), a także wysokiej sprawności psychofizycznej z uwagi na bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego (zob. uzasadnienie do uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 31.01.2018 r., III UZP 8/17, OSNP 2018 Nr 7, poz. 94). Wobec powyższego decydujące dla zaliczenia wykonywanej pracy na stanowisku kierowcy autobusu do prac o szczególnym charakterze będzie powiązanie jej z transportem publicznym. Definicję transportu publicznego zawiera art. 4 pkt 14 ustawy o transporcie zbiorowym stanowiąc, że jest to powszechnie dostępny regularny przewóz osób wykonywany w określonych odstępach czasu i po określonej linii komunikacyjnej, liniach komunikacyjnych lub sieci komunikacyjnej. W tej sytuacji, nie jest wystarczające ustalenie czy przewóz osób autobusem odbywa się po drogach publicznych, ale przede wszystkim czy nie ma do niego szczególnych ograniczeń dostępności. Z tego względu pomocniczo można odwołać się do zapisów ustawy z 06.09.2001 r. o transporcie drogowym, która publiczny przewóz osób i ich bagażu w określonych odstępach czasu i określonymi trasami, na zasadach określonych w ustawie i w ustawie z 15.11.1984 r. - Prawo przewozowe wiąże z definicją przewozu regularnego (art. 4 pkt 7 ustawy). W doktrynie i orzecznictwie prezentowany jest pogląd, że cechą charakterystyczną przewozu regularnego jest jego publiczny charakter, a ponadto cykliczność, regularność (przewóz wykonywany jest w stałych, określonych odstępach czasu) oraz oznaczenie trasy przewozu (przewóz odbywa się po ustalonej trasie, zaś wsiadanie i wysiadanie pasażerów odbywa się na z góry wyznaczonych przystankach; zob. R. Strachowska, Ustawa o transporcie drogowym. Komentarz. Wydanie III. LEX/el 2012). Przewoźnik wykonujący ogólnie dostępny przewóz osób jest zatem obowiązany między innymi podać do publicznej wiadomości rozkład jazdy środków transportowych przez zamieszczenie informacji na przystankach wymienionych w rozkładzie jazdy.

Resumując dotychczasowe wywoły, nie ulega wątpliwości, że do oceny czy pracownik wykonywał prace kierowcy w transporcie publicznym wymienione pod poz. 8 załącznika nr 2 do ustawy pomostowej decydujące znaczenie ma ustalenie, czy prace te wykonywał zgodnie z definicją zawartą w art. 4 pkt 14 ustawy o publicznym transporcie zbiorowym.

Jak wynika, z zeznań świadka M. W. odwołujący A. D. w okresie 23 stycznia 2017 r. do 9 kwietnia 2017 r. był zatrudniony w firmie jako kierowca, ale zarówno autobusów, jak i busów 9 osobowych, nie były to autobusy kursujące na liniach regularnych, albowiem przejście linii (...) nastąpiło dopiero w 2019 r. Natomiast w okresie od 1 września 2019 r. do 30 listopada 2019 r. odwołujący był zatrudniony jako kierowca linii autobusowych, na cały etat, prowadził regularny przewóz osób na wyznaczonych trasach, z przystankami, z odpłatnością biletów, był to transport publiczny, ogólnodostępny (m.in. dowoził dzieci do szkoły).

Sąd Apelacyjny dokonał ponownej analizy zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego (z uwzględnieniem uzupełnionego postępowania dowodowego o nadesłaną dokumentację i zeznania świadka M. W.) i doszedł do przekonania, że jakkolwiek praca odwołującego na stanowisku kierowcy w okresie od 23 stycznia 2017 r. do 9 kwietnia 2017 r. nie była pracą w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych, to praca odwołującego w okresie od 1 września 2019 r. do 30 listopada 2019 r. była jak najbardziej pracą w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych, a mianowicie była pracą określoną pod poz. 8 w załączniku nr 2 – gdyż jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego (z zeznań świadka M. W.) była pracą kierowcy autobusu w transporcie publicznym. Przepisy prawa ubezpieczeń społecznych mają charakter norm bezwzględnie obowiązujących, co powoduje, iż emerytura pomostowa podlega ścisłej wykładni. Należy wskazać, że praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (8 godzin) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w załączniku do ustawy o emeryturach pomostowych. Z kolei transport zbiorowy to powszechnie dostępny regularny przewóz osób wykonywany w określonych odstępach czasu i po określonej linii komunikacyjnej, liniach komunikacyjnych lub sieci komunikacyjnej. Do przewozów tego rodzaju można zaliczyć przewozy nieograniczonego kręgu osób autobusami, tramwajami, trolejbusami, na określonych trasach z wyznaczeniem przystanków i według ustalonego rozkładu jazdy w publicznym transporcie miejskim, a także międzynarodowym.

Jak ustalono w niniejszej sprawie w 2019 r. na skutek likwidacji (...) Firma (...) M. W. przejęła zadania (...). Wyznaczono wówczas nowe linie kursowania autobusów, były one ogólnodostępne i odpłatne (prowadzono sprzedaż biletów) autobusy zatrzymywały się na przystankach oraz poruszały się według rozkładu jazdy.

Po przeanalizowaniu zgromadzonych w sprawie zeznań Sąd Apelacyjny stwierdził, że praca odwołującego w okresie od 1 września 2019 r. do 30 listopada 2019 r. kwalifikuje się na uznanie jej za pracę w transporcie publicznym (ogólnodostępnym) zgodnie z definicją zawartą w art. 4 pkt 14 ustawy o publicznym transporcie zbiorowym.

Reasumując Sąd Apelacyjny wskazuje, że odwołujący spełnił wszystkie warunki do przyznania emerytury pomostowej, o której mowa w art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych.

Powyzsza konstatacja doprowadzić musiała w konsekwencji do częściowego uwzględnienia apelacji i zmiany zaskarżonego wyroku w punkcie 1 oraz poprzedzającą go decyzję i przyznanie A. D. prawo do emerytury pomostowej od dnia 1 grudnia 2019 r. O powyższym orzeczono więc w pkt I wyroku, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.

Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, że odwołujący domagał się przyznania emerytury pomostowej od złożenia wniosku tj. od 1 sierpnia 2019 r., natomiast w ocenie Sądu Apelacyjnego brak było podstaw do przyznania tego świadczenia od tej daty, bowiem zgodnie z art. 4 ust. 7 ustawy pomostowej musi nastąpić rozwiązanie stosunku pracy. Z okoliczności niniejszej sprawy wynika, że stosunek pracy został rozwiązany z odwołującym dopiero w dniu 30 listopada 2019 r., dlatego przyznano odwołującemu emeryturę od 1 grudnia 2019 r., a w pozostałym zakresie apelację odwołującego jako niezasadną należało oddalić na podstawie art. 385 k.p.c. – pkt 2 wyroku.

W rezultacie konieczną stała się również zmiana orzeczenia o kosztach postępowania pierwszoinstancyjnego, o którym Sąd Okręgowy orzekł w punkcie 2 zaskarżonego wyroku, zasądzając od odwołującego na rzecz organu emerytalno-rentowego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Skoro ostatecznie to odwołujący okazał się stroną wygrywającą proces, należał się jemu zwrot poniesionych przez niego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przez Sądem I instancji. Na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra

Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych zasądono zatem od organu emerytalno-rentowego na rzecz odwołującego A. D. kwotę 180 zł tytułem zwrotu ww. kosztów (pkt 3 wyroku).

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Odwoławczy orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych. Mając powyższe na względzie, tytułem zwrotu kosztów procesu (kosztów zastępstwa procesowego) zasądono od organu emerytalno-rentowego na rzecz odwołującego kwotę 240 zł – punkt 4 wyroku.

sędzia Marta Sawińska